

POSTANOWIENIE

Dnia 19 stycznia 2021 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Piotr Prusinowski

w sprawie z powództwa J. B.
przeciwko Kancelarii Sejmu w W.
o przywrócenie do pracy,
po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy i Ubezpieczeń
Społecznych w dniu 19 stycznia 2021 r.,
skargi kasacyjnej strony pozwanej od wyroku Sądu Okręgowego w W.
z dnia 18 lipca 2019 r., sygn. akt XXI Pa (...),

I. odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania;

**II. zasądza od pozwanej na rzecz powoda 240 zł (dwieście
czterdzieści) tytułem zwrotu kosztów postępowania kasacyjnego.**

UZASADNIENIE

Wyrokiem z dnia 18 lipca 2019 r. Sąd Okręgowy w W. oddalił apelację pozwanej Kancelarii Sejmu w W. od wyroku Sądu Rejonowego w W. z dnia 1 lutego 2019 r. w sprawie z powództwa J. B. o przywrócenie do pracy.

Zdaniem Sądu Rejonowego przyczyna podana powodowi w oświadczeniu pracodawcy o wypowiedzeniu umowy o pracę nie była zrozumiała ani dla pracownika, ani dla Sądu. Zaznaczył, że zawierała wewnętrzną sprzeczność, która powodowała, że oświadczenie obarczone jest wadą. Sąd Rejonowy zwrócił uwagę, że pracodawca wskazał, że przyczyną jest likwidacja stanowiska pracy powoda, a jednocześnie wskazał, że zatrudnia nową osobę na takie samo stanowisko wicedyrektora. W ocenie Sądu już sam ten fakt, że z oświadczenia wynika, iż

likwidacji stanowiska powoda nie było, a jedynie został on zastąpiony inną osobą powoduje, że wypowiedzenie umowy powodowi nie mogło być uznane za uzasadnione. Sąd Rejonowy wskazał również, że sztandarowym argumentem strony pozwanej, uzasadniającym w jej ocenie wypowiedzenie powodowi umowy o pracę, było twierdzenie, że Biuro Analiz Sejmowych otrzymało zupełnie nowe zadania. Sąd Rejonowy zaznaczył, że w toku postępowania okazało się, że takie zadania istniały już przed 2009 r., a powód był jedną z wiodących osób zajmujących się tą tematyką. Ustosunkowując się do argumentu, że powód ma wykształcenie magisterskie, zaś dużo osób w Biurze posiada stopień doktora, dr habilitowanego, bądź profesora, Sąd Rejonowy wskazał, że z zestawienia pracowników z okresu sprzed reorganizacji wynika, że już wcześniej w Biurze było wiele osób z takim wykształceniem, ale z drugiej strony nie wszyscy legitymowali się tytułami naukowymi. Zaznaczył, że przez wiele lat wykształcenie powoda nie przeszkadzało pracodawcy w powierzeniu mu kierowniczych stanowisk. Dodatkowo Sąd Rejonowy wskazał, że na stanowisko, które zajmował powód, zatrudniona została osoba, która ewidentnie jest związana z partią rządzącą (świadczy o tym wpłata na fundusz tej partii). Ponadto wskazano, że osoba ta nie posiadała żadnego doświadczenia związanego z procesem legislacji, z parlamentaryzmem. W ocenie Sądu Rejonowego, gdyby rozpatrywać dobór tej osoby pod kątem kryteriów, jakimi się kierowała strona pozwana, to nie mogłyby być one uznane za prawidłowe. Kryteriów jednak powodowi nie wskazano, ograniczając się jedynie do lakonicznego stwierdzenia, że chodzi o „inne niż posiadane przez powoda kwalifikacje”, nie precyzując jakie.

W ocenie Sądu Okręgowego prawidłowa była ocena Sądu Rejonowego co do tego, że treść wypowiedzenia umowy o pracę była sprzeczna, a zatem niezrozumiała dla powoda. Z jednej bowiem strony pozwana wskazała, że likwiduje stanowisko wicedyrektora BAS, z drugiej, że istnieje konieczność zatrudnienia na stanowisku wicedyrektora BAS pracownika posiadającego inne kwalifikacje. Konieczność zatrudnienia innej osoby na stanowisku likwidowanym, zaprzecza likwidacji. Sąd Rejonowy prawidłowo zatem ocenił, że z uwagi na zatrudnienie K. T., stanowisko powoda w rzeczywistości nie zostało zlikwidowane. Sąd Okręgowy nie podzielił oceny pozwanej, że stanowisko powoda zostało zlikwidowane, a nowa

osoba została zatrudniona na takie samo, a nie to samo stanowisko. Nadal było to bowiem stanowisko wicedyrektora BAS. Nawet gdyby uznać, że faktycznie doszło do zmiany kwalifikacji koniecznych do jego wykonywania, prawidłowa treść wypowiedzenia w zakresie przyczyn powinna odnosić się właśnie do tych kwalifikacji, nie zaś do likwidacji stanowiska. Sąd Okręgowy podkreślił, że pozwana wskazała powodowi obok likwidacji stanowiska pracy, konieczność zatrudnienia innej osoby, co oznacza, że nie wiadomo co *de facto* stało się przyczyną wypowiedzenia powodowi umowy o pracę. Co więcej pozwana nie wskazała w treści wypowiedzenia jakie inne kwalifikacje są w jej ocenie potrzebne do zajmowania stanowiska wicedyrektora BAS. Zdaniem Sądu Okręgowego niewskazanie powodowi jakich kwalifikacji pozwana wymaga, sprawia, że wypowiedzenie w tym zakresie jest nieweryfikowalne. Materiał dowodowy potwierdził, w ocenie Sądu drugiej instancji, że kwalifikacje powoda, to jest ukończenie Wydziału Historycznego na Uniwersytecie (...), nie miały znaczenia dla przydatności powoda do wykonywania obowiązków wicedyrektora BAS.

Skargę kasacyjną oparto na naruszeniu prawa materialnego: art. 45 § 1 w zw. z art. 30 § 4 k.p. w związku z art. 10 ust. 1 ustawy z dnia 13 marca 2003 r. o szczególnych zasadach rozwiązywania w pracownikami stosunków pracy z przyczyn niedotyczących pracowników.

Pozwana zgodnie z art. 398⁴ § 2 k.p.c. w związku z art. 398⁹ § 1 pkt 1 i 4 k.p.c. wniosła o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania z uwagi na to, że:

1. w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, a mianowicie konieczne jest rozstrzygnięcie kwestii: czy pracodawca przeprowadzając reorganizację jednego z biur (komórki organizacyjnej) przez likwidację części stanowisk kierowniczych, z uwagi na nałożenie na nie nowych obowiązków i konieczności zatrudnienia osoby posiadającej odpowiednie do tych obowiązków kwalifikacje, jest uprawniony do zatrudnienia na innym, tożsamym kierowniczym stanowisku (odpowiadającym zakresem przedmiotowym nowym obowiązkom) pracownika posiadającego odpowiednie kwalifikacje, których nie posiadał pracownik z którym rozwiązano umowę o pracę, a także czy w takiej sytuacji pozwany pracodawca zatrudnia nową osobę na „to samo” stanowisko pracy, co

zlikwidowane, czy na „takie samo” na którym wymagano innych kwalifikacji niż posiadał dotychczasowy pracownik (powód);

2. wniesiona skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona z uwagi na naruszenie w zaskarżanym wyroku przepisu prawa materialnego, wskazanego w pkt II, to jest art. 45 § 1 w zw. z art. 30 § 4 k.p. w związku z art. 10 ust. 1 ustawy z dnia 13 marca 2003 r. o szczególnych zasadach rozwiązywania w pracownikami stosunków pracy z przyczyn niedotyczących pracowników, poprzez uznanie, że pracodawca przeprowadzając reorganizację jednego z biur (komórki organizacyjnej) poprzez likwidację części stanowisk pracy (wicedyrektorów), oraz z uwagi na nałożenie na nie nowych obowiązków, nie był następnie uprawniony do zatrudnienia na innym kierowniczym stanowisku pracy, odpowiadającym nowemu zadaniu i wymagającym nowych i innych kompetencji, których nie posiadał pracownik z którym rozwiązano umowę o pracę, a także poprzez uznanie, że pozwany pracodawca zatrudnił nową osobę na „to samo” stanowisko pracy, co zlikwidowane, a nie „takie samo” na którym wymagano innych kwalifikacji niż posiadał dotychczasowy pracownik (powód).

Odnosząc się do pierwszej ze wskazanych podstaw przedsądu skarżąca zaznaczyła, że sformułowanie zagadnienia prawnego usprawiedliwia wykładnia art. 45 § 1 w zw. z art. 30 § 4 k.p. w związku z art. 10 ust. 1 ustawy z dnia 13 marca 2003 r. o szczególnych zasadach rozwiązywania w pracownikami stosunków pracy z przyczyn niedotyczących pracowników, a także występowanie rozbieżności w tej kwestii w orzecznictwie sądowym. Wskazała, że idąc tokiem rozumowania sądów obu instancji pracodawca, redukując liczbę stanowisk kierowniczych w danym biurze, nie mógłby już nigdy zatrudnić na takim stanowisku (tu: wicedyrektora) innego pracownika, między innymi posiadającego inne kwalifikacje niezbędne z punktu widzenia pracodawcy. Taka praktyka byłaby sprzeczna nie tylko z interesem pracodawcy, ale też z zasadami logiki, bowiem pozbawiałaby pracodawców możliwości zatrudniania na wcześniej zlikwidowane stanowiska pracy osób, których doświadczenie i kwalifikacje są niezbędne dla zapewnienia prawidłowego prowadzenia działalności i zarządzania przedsiębiorstwem. Skarżąca przytoczyła również orzecznictwo Sądu Najwyższego dotyczące likwidacji stanowiska pracy

jako przyczyny wypowiedzenia umowy o pracę, ustalenia tożsamości stanowisk pracy, podawania w wypowiedzeniu umowy kryteriów doboru do zwolnienia.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Brak jest podstaw uzasadniających przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania.

W myśl art. 398⁹ § 1 k.p.c. Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, zachodzi nieważność postępowania lub skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona.

Jeżeli skarżący jako przesłankę uzasadniającą przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania wskazuje występowanie w sprawie istotnego zagadnienia prawnego, to powinien zagadnienie to przedstawić przez jego sformułowanie z przytoczeniem przepisów prawa, na tle których ono powstało, przytoczyć argumenty prawne prowadzące do rozbieżnych ocen prawnych, a także wykazać, że jest to zagadnienie, którego rozwiązanie jest istotne nie tylko dla rozstrzygnięcia rozpoznawanej sprawy, lecz także dla praktyki sądowej (postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 14 stycznia 2016 r., II CSK 382/15, Legalis nr 1508600; z dnia 21 czerwca 2016 r., V CSK 21/16, Legalis nr 1482401; z dnia 24 maja 2016 r., I CSK 666/15, LEX nr 2080880). Innymi słowy istotne zagadnienie prawne powinno kotwiczyć się w regulacji prawnej, która powinna zostać przeanalizowana i opracowana, tak aby to wpierw sam skarżący mógł stwierdzić, że istotne zagadnienie prawne rzeczywiście występuje i dlatego powinien rozpoznać je Sąd Najwyższy (postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 7 maja 2015 r., III UK 206/13). Sformułowanie istotnego zagadnienia prawnego w rozumieniu art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c. powinno przybrać postać porównywalną z formułowaniem zagadnienia prawnego budzącego poważne wątpliwości, o którym stanowi na przykład art. 390 § 1 k.p.c. Chodzi więc o przedstawienie wyraźnych wątpliwości co do określonego przepisu (normy) lub zespołu przepisów (norm), albo szerzej i bardziej ogólnie - wątpliwości co do pewnego uregulowania prawnego (instytucji prawnej).

Sformułowane zagadnienie winno odwoływać się w sposób generalny i abstrakcyjny do treści przepisu, który nie podlega jednoznacznej wykładni, a którego wyjaśnienie przez Sąd Najwyższy przyczyni się do rozwoju jurysprudencji i prawa pozytywnego (postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 28 października 2015 r., I PK 19/15, LEX nr 2021941). Nie może mieć natomiast charakteru kazuistycznego i zawierać szeregu szczegółowych założeń determinujących odpowiedź, jak i nie może służyć uzyskaniu przez skarżącego odpowiedzi odnośnie do kwalifikacji prawnej pewnych szczegółowych elementów podstawy faktycznej zaskarżonego rozstrzygnięcia (postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 11 grudnia 2015 r., IV CSK 405/15, LEX nr 2160209). Zagadnieniem prawnym w rozumieniu art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c. jest problem nowy, który nie został do tej pory bezpośrednio rozwiązany w orzecznictwie Sądu Najwyższego i dla rozwikłania którego dotychczasowe orzecznictwo jest niewystarczające (postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 17 kwietnia 2018 r., I UK 268/17, LEX nr 2508639; z dnia 17 kwietnia 2018 r., I UK 267/17, LEX nr 2495973). Zagadnienie powinno wyrażać problem prawny, którego wyjaśnienie ma znaczenie dla rozstrzygnięcia sprawy w ustalonym stanie faktycznym (postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 19 października 2012 r., III SK 10/12, LEX nr 1228616, z dnia 18 września 2012 r., II CSK 180/12, LEX nr 1230170, z dnia 25 lutego 2008 r., I UK 339/07, LEX nr 453109).

Zauważyć należy, że wypowiedzenie umowy o pracę bez wskazania przyczyny lub bez jej odpowiedniego podania uważa się za dokonane z naruszeniem prawa, ściślej art. 30 § 4 k.p., natomiast wypowiedzenie, które nastąpiło z dostatecznie zrozumiałym dla adresata i weryfikowalnym podaniem rzeczywistej przyczyny, lecz ta została następnie uznana za niezasadną, kwalifikowane jest jako wypowiedzenie nieuzasadnione w rozumieniu art. 45 § 1 k.p. (wyrok Sądu Najwyższego z dnia 5 lipca 2016 r., III PK 143/15, M.P.Pr. 2016 nr 11, s. 562). W orzecznictwie Sądu Najwyższego ugruntowane jest stanowisko, że likwidacja stanowiska pracy jest sama w sobie wystarczającą przyczyną uzasadniającą wypowiedzenie umowy o pracę (wyroki Sądu Najwyższego z dnia 9 maja 2019 r., I PK 40/18, LEX nr 2692181; z dnia 20 maja 2014 r., I PK 271/13, M.P.Pr. 2015 nr 6, s. 282-283; z dnia 3 września 2013 r., I PK 41/13, OSNP 2014 nr

8, poz. 116; z dnia 23 maja 1997 r., I PKN 176/97, OSNAPiUS 1998 nr 9, poz. 263). Jeżeli chodzi zaś o sformułowanie przez pracodawcę przyczyny rozwiązania z pracownikiem umowy o pracę, w judykaturze Sądu Najwyższego przyjmuje się zgodnie, że celem regulacji zawartej w art. 30 § 4 k.p. jest umożliwienie pracownikowi obrony przed wypowiedzeniem (ewentualnie rozwiązaniem bez wypowiedzenia) umowy, a zatem ujęcie przyczyn powinno być na tyle konkretne i precyzyjne, aby umożliwiało pracownikowi rzeczową obronę w razie ewentualnego procesu (wyroki Sądu Najwyższego z dnia 4 listopada 2008 r., I PK 81/08, Monitor Prawa Pracy 2009 nr 2, s. 86-90; z dnia 19 kwietnia 2010 r., II PK 306/09, LEX nr 602696). Podana przyczyna powinna być dostatecznie skonkretyzowana i jasna przede wszystkim dla adresata - pracownika. Rzeczą sądu rozpoznającego odwołanie jest ustalenie (w razie sporu), czy sformułowanie zawarte w oświadczeniu pracodawcy było dla pracownika dostatecznie zrozumiałe (wyroki Sądu Najwyższego z dnia 23 maja 2019 r., III PK 71/18, LEX nr 2673109; z dnia 10 maja 2018 r., II PK 74/17, LEX nr 2488653; z dnia 12 kwietnia 2018 r., I PK 19/17, LEX nr 2492099).

W rozpoznawanej sprawie sądy *meriti* zgodnie uznały, że treść wypowiedzenia umowy o pracę była wewnętrznie sprzeczna, a zatem niezrozumiała dla powoda. Z jednej bowiem strony pozwana wskazała, że likwiduje stanowisko wicedyrektora BAS, z drugiej, że istnieje konieczność zatrudnienia na stanowisku wicedyrektora BAS pracownika posiadającego inne kwalifikacje. Konieczność zatrudnienia innej osoby na stanowisku likwidowanym, w ocenie sądów *meriti*, zaprzecza likwidacji. Sąd Okręgowy podkreślił, że pozwana wskazała powodowi obok likwidacji stanowiska pracy, konieczność zatrudnienia innej osoby, co oznacza, że nie wiadomo co *de facto* stało się przyczyną wypowiedzenia powodowi umowy o pracę. Co więcej pozwana nie wskazała w treści wypowiedzenia jakie inne kwalifikacje są w jej ocenie potrzebne do zajmowania stanowiska wicedyrektora BAS. Odnotować należy przy tym, że kwestia dostatecznie konkretnego i zrozumiałego dla pracownika wskazania przyczyny wypowiedzenia jest okolicznością faktyczną (wyroki Sądu Najwyższego z dnia 19 stycznia 2000 r., I PKN 481/99, OSNAPiUS 2001 nr 11, poz. 373; z dnia 25 lutego 2016 r., II PK 363/14, LEX nr 2019536), która wiąże Sąd Najwyższy (art. 398¹³ § 2

k.p.c.). Z tego punktu widzenia zarzut skargi kasacyjnej, który ma na celu polemikę z ustaleniami faktycznymi Sądu drugiej instancji, chociażby w celu podważenia wykładni dokonanej przez ten Sąd lub niewłaściwego zastosowania określonych przepisów prawa materialnego, jest niedopuszczalny (art. 398³ § 3 k.p.c.).

Chybiony jest również zarzut oczywistej zasadności skargi kasacyjnej. Ujęta w art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c. przesłanka ma miejsce wtedy, gdy zasadność podniesionych w niej zarzutów wynika *prima facie*, bez głębszej analizy prawnej. Dotyczy to więc jedynie uchybień przepisom prawa materialnego albo procesowego, zarzucanym sądowi drugiej instancji, o charakterze elementarnym (postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 6 listopada 2015 r., IV CSK 263/15, LEX nr 1940571). Chodzi zatem o taką sytuację, gdy nie tylko zgłoszony zarzut jest słuszny, ale także stwierdzona nieprawidłowość jest tego rodzaju, że powoduje jaskrawą wadliwość zaskarżonego orzeczenia (postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 13 kwietnia 2016 r., V CSK 622/15, LEX nr 2057365). Łączenie przesłanki oczywistej zasadności skargi z występowaniem w sprawie istotnego zagadnienia prawnego, budzi poważne zastrzeżenia. W dotychczasowym orzecznictwie Sąd Najwyższy zwracał już uwagę, że jednoczesne uzasadnienie wniosku o przyjęcie skargi występującymi w sprawie wątpliwościami prawnymi (zagadnienie prawne, potrzeba wykładni przepisów) generalnie wyklucza możliwość oczywistej zasadności skargi. Przesłanki uzasadniające przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania zawarte w pkt 1 i 4 art. 398⁹ § 1 k.p.c. wzajemnie się krzyżują i wykluczają możliwość przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania zarówno z uwagi na interes publiczny (pkt. 1 powołanego przepisu), jak i prywatny skarżącego (pkt. 4 powołanego przepisu). Trudno sobie bowiem wyobrazić sytuację, w której wyrok jest oczywiście wadliwy a jednocześnie w sprawie występuje tak poważna wątpliwość prawna, że wymaga interwencji i rozstrzygnięcia przez Sąd Najwyższy (postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 26 listopada 2013 r., I UK 291/13, LEX nr 1430990). Co jest sporne nie może być oczywiste (postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 18 października 2016 r., I UK 466/15, LEX nr 2159122; z dnia 9 kwietnia 2014 r., V CSK 383/13, LEX nr 1771724).

Ponadto zauważyć należy, że w uzasadnieniu wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania skarżąca nie wskazała jakichkolwiek argumentów

prawnych, świadczących o tym, dlaczego zarzucane uchybienia mają jej zdaniem kwalifikowany charakter. Warunku tego nie spełnia argumentacja, iż „stwierdzenie tego naruszenia przepisów prawa materialnego, mającego postać kwalifikowaną, nie wymaga przeprowadzenia dogłębnych analiz prawniczych, lecz wynika z wykładni językowej powyższych przepisów (dlatego należy uznać je za „oczywiste”)”. Tymczasem w orzecznictwie Sądu Najwyższego ugruntowane jest stanowisko, że w wypadku, gdy strona skarżąca twierdzi, że jej skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona, powinna przedstawić argumentację prawną, wyjaśniającą w czym ta oczywistość się wyraża oraz uzasadnić to twierdzenie (postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 23 maja 2018 r., I CSK 36/18, LEX nr 2508116; z dnia 29 maja 2018 r., I CSK 42/18, LEX nr 2508120). Wywód prawny wskazujący, w czym wyraża się ta „oczywistość” winien znaleźć się w uzasadnieniu wniosku (postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 24 kwietnia 2018 r., III UK 127/17, LEX nr 2496323). O tym, że skarga jest oczywiście uzasadniona, nie może decydować argumentacja zawarta w uzasadnieniu jej podstaw (postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 11 kwietnia 2018 r., II UK 277/17, LEX nr 2490632).

Z uwagi na powyższe, Sąd Najwyższy na podstawie art. 398⁹ § 2 k.p.c. orzekł jak w sentencji. O kosztach procesu rozstrzygnięto na podstawie reguły z art. 98 § 1 i 3 k.p.c. w związku z art. 398²¹ k.p.c.